

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Sosiaali- ja terveysvaliokunta perjantai 25.11.2022 (HE 189/2022 vp) / Sisäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä kirjallista lausuntoa koskien hallituksen esitystä laiksi sukupuolen vahvistamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sukupuolen vahvistamisesta. Lailla kumottaisiin laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi sterilisointilaki, äitiysavustuslaki, kansaneläkelaki, lääketieteellisestä tutkimuksesta annettua lakia, raskeuden keskeyttämisestä annettua lakia, väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annettua lakia, kotikuntalaki, lapsen huollosta ja tapaamisoi-keudesta annettua lakia, vanhemmuuslakia, rikoslaki, vankeuslaki sekä tutkintavankeuslaki. Esitys perustuu pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan. Tavoitteena on muun muassa vahvistaa henkilön itsemääräämisoikeutta erottamalla sukupuolen oikeudellinen vahvistaminen lääketieteellisistä tutkimuksista ja hoidoista.

Esitys olisi omiaan edistämään niitä tavoitteita, jotka hallituksen esityksessä on kuvattu. Sisäministeriön lausuntokierroksella esitetty huomioiden on otettu soveltuvin osin huomioon jatkovalmistelussa.

Hallituksen esityksessä on katsottu, että poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain on arvioitu sisältävän riittävät keinot taata vapautensa menettäneen tai muiden turvallisuus, jonka vuoksi lakiin ei katsota tarpeelliseksi esittää muutoksia. Se vastaa sisäministeriön käsitystä.

Poliisihallitus on arvioinut poliisitoiminnallisia vaikutuksia. Poliisin käyttäessä henkilön intimiteettiin kohdistuvia pakkokeinoja on toimivaltaa luovassa lainsäädännössä edellytetty (esimerkiksi henkilöön kohdistuvat etsinnät ja tarkastukset), että toimenpiteen suorittaja on samaa sukupuolta kohdehenkilön kanssa tämän intimiteetin suojaamiseksi. Tälläkään hetkellä poliisin erilaisien tehtävien alkuvaiheessa ei aina ole saatavilla tietoa henkilön oikeudellisesta sukupuolesta.

Sukupuolen vahvistaminen on ollut mahdollista jo pitkään ja tältä osin hallituksen esitys lähinnä yksinkertaistaisi vahvistamiseen liittyvää prosessia edellytysten perustuessa henkilön omaan selvitykseen. Siihen liittyen Poliisihallitus on kiinnittänyt huomioita väärinkäytösten mahdollisuuteen hakemusmenettelyn sisällön perusteella.

23.11.2022

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Asiasta ei ole muuta lausuttavaa.

Johtava asiantuntija Heidi Kankainen